

Obszary diagnozy sytuacji dziecka w Przedszkolu nr 60 im. Jana Brzechwy w Gdańsku – czynniki ryzyka

1. Informacje o rodzinie:

- struktura rodziny (wielopokoleniowa, wielodzietna, pełna, niepełna, adopcyjna, zastępcza)
- wiek opiekunów
- zmiany w strukturze rodziny (rozwód, śmierć, pojawienie się nowego dziecka, rozłłka, zmiana w sprawowaniu opieki nad dzieckiem)
- relacje rodzinne
- sytuacja socjoekonomiczna (praca lub brak pracy, warunki mieszkaniowe, warunki materialne, opieka OPS)
- choroby (somatyczne, przewlekłe, psychiczne; hospitalizacje; zaburzenia, np. rozwoju intelektualnego, psychiczne)
- postawy i metody wychowawcze
- formy spędzania czasu wolnego
- występowanie przemocy (w tym form zaniedbania) i przejawów agresji (np. wobec dziecka, otoczenia)
- problemy z uzależnieniami
- karalność opiekunów (wszczęte postępowanie/wyrok/kurator)
- interwencje policji

2. Informacje o dziecku:

- opieka lekarska podczas ciąży
- przebieg porodu
- planowanie ciąży
- szczepienia i opieka medyczna
- ogólny stan zdrowia, przebyte choroby, hospitalizacje
- niepełnosprawności, wady rozwojowe, dysfunkcje, trudności
- zaburzenia rozwojowe (np. rozwoju poznawczego, psychoruchowego, emocjonalnego, społecznego)
- lękliwość, wycofanie
- spożywanie posiłków (np. uboga dieta, wybiórczość pokarmowa, za mała lub zbyt duża ilość spożywanych pokarmów)
- realizowanie potrzeb fizjologicznych (np. moczenie się, zanieczyszczanie się)
- jakość snu (np. koszmary senne, problemy z zaśnięciem, wstawaniem za wcześnie, sen przerywany)
- absencja dziecka w Przedszkolu (częsta, nieuzasadniona)

3. Obserwacja adaptacji dziecka w placówce:

- przejawy zaniedbania dziecka przez opiekunów
- ślady przemocy fizycznej (obrażenia ciała)
- spożywanie posiłków (ile i co dziecko je, czy jest głodne, czy zabiera innym jedzenie itp.)
- zachowania agresywne i/lub autoagresywne (np. bicie, szczypanie, gryzienie, odzwierciedlanie przemocy w zabawach)
- przebieg rozwoju (np. opóźniony rozwój mowy, brak umiejętności samoobsługowych)

- zaburzenia rozwojowe (np. rozwoju poznawczego, psychoruchowego, emocjonalnego, społecznego)
- występowanie zachowań dezadaptacyjnych i/lub nieakceptowanych społecznie
- występowanie tików nerwowych
- nadmierne fantazjowanie
- rysunek dziecka wyraźnie zaznaczający intymne części ciała
- opowieści dziecka, sposób wypowiedzi (w tym wyrażenia, wulgaryzmy)
- unikanie odpowiadania o sytuacji domowej
- wchodzenie w bliskie relacje z obcymi osobami dorosłymi
- unikanie kontaktu
- obniżony nastrój dziecka
- nieadekwatność wyrażanych emocji do sytuacji
- nadmierne poszukiwanie akceptacji i uwagi
- stała niechęć do powrotu do domu
- przedłużający się stres adaptacyjny
- realizowanie potrzeb fizjologicznych (np. moczenie się, zanieczyszczanie się)

4. Obserwacja zmiany u dziecka:

a) zmiana w zachowaniu (nagła):

- niestabilność emocjonalna, wahania nastroju
- lękliwość, płaczliwość
- zachowania agresywne (względem innych dzieci, opiekunów, pracowników placówki) i/lub autoagresywne
- apatia (np. wycofanie aktywności, brak zaangażowania w zabawę)
- odzwierciedlanie w zabawie sytuacji rodzinnej (np. przemocy, zachowań seksualnych)
- objawy fizjologiczne (np. moczenie się, zły stan zdrowia)
- zmiana w sposobie komunikowania się (np. jękanie, mutyzm, słowotok)
- izolacja (od grupy, od dorosłych, odcięcie od bodźców)
- unikanie kontaktu lub jego nadmierna potrzeba
- nadwrażliwość sensoryczna, wzrokowa, słuchowa
- brak apetytu lub wzmożony apetyt
- nadpobudliwość psychoruchowa
- senność, zmęczenie

b) zmiana wyglądu:

- higiena
- ubranie
- stan fizyczny (np. choroba)
- ślady przemocy fizycznej (np. siniaki, zadrapania, otarcia)
- niechęć przed przebieraniem się (np. gimnastyka)

5. Relacja dziecko-opiekun:

- reakcja dziecka na widok opiekuna: płacz, krzyk, ucieczka, niezadowolenie, strach, niepokój, niechęć wyjścia do domu, preferowanie jednego z opiekunów
- sposób kontaktu opiekuna z dzieckiem: unikanie kontaktu, bezkrytyczne wydawanie poleceń, krzyk, szarpanie, obojętność, pospieszanie, nadmierne przytulanie
- reakcja opiekuna na widok dziecka: obojętność, brak kontaktu fizycznego i emocjonalnego, brak zainteresowania tym, co dziecko przeżyło w Przedszkolu, nadmierny kontakt fizyczny,

przezywanie, brak zwracania się po imieniu, ubliżanie, poniżanie, wymagania nieadekwatne do wieku dziecka

- brak zainteresowania opiekuna dzieckiem: absencja na spotkaniach, imprezach przedszkolnych i zajęciach otwartych, brak wiedzy o podstawowym funkcjonowaniu dziecka, brak wsparcia
- brak reakcji opiekuna w odpowiedzi na zachowanie dziecka
- nadopiekuńczość, sztuczność, nieadekwatność zachowania
- chęć i sposób opowiadania o rodzinie

6. Relacja opiekun dziecka-placówka:

- unikanie kontaktu z placówką
- przekazywanie nieprawdziwych informacji o dziecku
- labilność emocjonalna opiekuna
- częsta absencja dziecka w placówce
- zaprzeczanie, oszukiwanie
- brak wysłuchiwanie uwag ze strony pracowników
- arogancka postawa wobec pracowników (np. roszczenia, żądania, pretensje)
- bezradność
- wybuchowość, agresja werbalna
- opiekun pod wpływem środków odurzających
- wciąganie placówki w konflikty w rodzinie
- częste nieodebranie dziecka na czas
- nadmierna opiekuńczość
- brak wywiązywania się z realizacji ustaleń, umów
- podważanie kompetencji i uprawnień pracowników
- nieadekwatne obciążanie pracowników odpowiedzialnością za dziecko i/lub jego sytuację rodzinną
- zaangażowanie/wycofanie